

ELEMENTI VREDNOVANJA

Nastavni predmet : FIZIKA

Prema kurikulumu nastavnog predmeta Fizika za osnovne škole **tri su elementa vrednovanja**, čiji je doprinos u zaključnoj ocjeni u jednakim postocima:

A) Znanje i vještine- vrednuje se učenikovo poznavanje, opisivanje i razumijevanje fizičkih koncepata te njihovo povezivanje i primjena u objašnjavanju fizičkih pojava, zakona i teorija. To uključuje logičko povezivanje i zaključivanje u tumačenju raznih reprezentacija poput dijagrama, grafičkih prikaza, jednadžbi, skica i slično, uzimajući u obzir značajke znanstvenog stila izražavanja kao što su racionalnost, konciznost i objektivnost. Ostvaruje se formativno ili sumativno, usmeno ili pisano.

B) Konceptualni i numerički zadaci - vrednuje se učenikova sposobnost primjene fizičkih koncepata u rješavanju svih tipova zadataka. Vrednuje se i kreativnost u rješavanju te sposobnost kritičkog osvrta na rješenja. Također se prati i vrednuje učenikov napredak u strategiji rješavanja zadataka. Ta strategija podrazumijeva korištenje određenih procedura i metakognicija u specifičnom fizičkom kontekstu, čime se posredno vrednuje i usvojenost elementa pod A. Ostvaruje se formativno ili sumativno, pisano ili usmeno. Pisani ispit treba sastavljati od ravnomjerno zastupljenih konceptualnih i numeričkih zadataka različite složenosti.

C) Istraživanje fizičkih pojava - vrednuje se kontinuiranim praćenjem učenikove aktivnosti u istraživački usmjerenom učenju i poučavanju. Vrednovanje uključuje kontinuirano praćenje i pregledavanje učenikovih zapisa eksperimentalnog rada (npr. bilježnica, portfolija) te praćenje i bilježenje učenikovih postignuća. Nadalje, vrednuju se eksperimentalne vještine, obrada i prikaz podataka, donošenje zaključaka na temelju podataka, doprinos timskom radu pri izvođenju pokusa u skupinama, doprinos istraživanju i raspravi koji se provode frontalno, sustavnost i potpunost u opisu pokusa i zapisu vlastitih pretpostavka, opažanja i zaključaka, kreativnost u osmišljavanju novih pokusa te generiranju i testiranju hipoteza.

Izrada pokusa za domaću zadaću kao i učeničkih samostalnih projekata.

Kurikulum nastavnog predmeta možete pronaći na poveznici:

[Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Fizike za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj](#)

Kriteriji vrednovanja po elementima vrednovanja prikazani su u slijedećim tablicama

Kriteriji vrednovanja ishoda

Ocjena	Znanje i vještine
nedovoljan (1)	Učenik nije usvojio temeljne fizikalne koncepte.
dovoljan (2)	Učenik može: <ol style="list-style-type: none"> a) prepoznati fizikalne veličine, pripadajuće mjerne jedinice i prikazati njihove simbole b) prepoznati fizikalne pojave i zakonitosti bez međusobnog povezivanja i objašnjenja c) opisati fizikalnu pojavu pomoću fizikalnih veličina uz pomoć učitelja
dobar (3)	Učenik može: <ol style="list-style-type: none"> a) povezati fizikalne veličine u bitnu zakonitost ili teoriju uporabom fizikalnog jezika b) opisati bitnu fizikalnu zakonitost algebarskim modelom
vrlo dobar (4)	Učenik može: <ol style="list-style-type: none"> a) objasniti pojave uporabom fizikalnih zakonitosti i teorija b) raščlaniti pojavu, uočiti varijable i objasniti dostupne podatke na znanstveni način te objasniti zakonitosti međusobnih odnosa c) navesti i fizikalno objasniti vlastite primjere iz svakodnevice
odličan (5)	Učenik može: <ol style="list-style-type: none"> a) postaviti pitanja za raspravu o problemu b) predvidjeti i pretpostaviti rješenja problema c) konstruirati primjeren misaoni i simbolički model kao rješenje problema, razlikovati njegove bitne i nebitne sastavnice te objasniti njegove prednosti i nedostatke d) obrazložiti povezanost fizike s ostalim znanostima, društvom i okolišem

Ocjena	Konceptualni i numerički zadatci
nedovoljan (1)	Učenik nije primijenio znanje na odgovarajući način jer nije shvatio smisao postavljenog problema.
dovoljan (2)	Učenik primjenjuje samo bitne fizikalne zakonitosti u rješavanju jednostavnih problema uz pomoć nastavnika.
dobar (3)	Učenik samostalno primjenjuje bitne fizikalne zakonitosti u rješavanju jednostavnih problema.
vrlo dobar (4)	Učenik samostalno,brzo i precizno rješava probleme uporabom uvježbanih metoda .
odličan (5)	Učenik koristi primjerene analitičke i sintetičke metode za rješavanje problema. Rješenje problema prikazuje različitim postupcima i kritički ga analizira u odnosu prema stvarnosti .

Ocjena	Istraživanje fizičkih pojava
nedovoljan (1)	Učenik ne prati tijek odvijanja procesa pri izvođenju pokusa i ne surađuje s ostalim učenicima.
dovoljan (2)	<p>Učenik može:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) prepoznati pribor i mjerne instrumente za izvođenje pokusa b) složiti pokus uz pomoć članova grupe ili učitelja sa zadanim priborom i po uputama c) opisati opažanja i bilježiti podatke pri izvođenju pokusa d) izvoditi najjednostavnija mjerenja e) objasniti zaključke nakon što su ih donijeli ostali članovi grupe
dobar (3)	<p>Učenik može:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) samostalno složiti i izvesti jednostavan pokus sa zadanim priborom i po uputama b) samostalno izmjeriti i prikazati podatke jednostavnih pokusa c) objasniti zaključke jednostavnih pokusa
vrlo dobar (4)	<p>Učenik može:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) samostalno složiti i izvesti pokus sa zadanim priborom i po uputama b) samostalno prepoznati varijable i izmjeriti njihove vrijednosti c) izmjerene podatke prikazati tablično i grafički d) raspraviti problem na temelju prikazanih podataka s ostalim učenicima i učiteljem e) formulirati zaključke u suradnji s ostalim učenicima i učiteljem
odličan (5)	<p>Učenik može:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) sakupiti i organizirati podatke o problemu iz različitih izvora b) osmisliti pokus za rješavanje problema c) samostalno planirati i izvesti eksperimentalnu proceduru d) samostalno formulirati zaključke, kritički ih analizirati i otvoriti nove probleme za daljnja istraživanja

Postupci vrednovanja u predmetu fizika realiziraju se trima pristupima vrednovanju: **vrednovanjem za učenje, vrednovanjem kao učenje te vrednovanjem naučenoga.**

Vrednovanje za učenje (formativno vrednovanje)

Moguće metode i tehnike vrednovanja za učenje:

- ljestvice procjene – popis aktivnosti ili zadataka koje učenik izvodi, pomoću njega sam prati realizaciju i uspješnost
- portfolio – zbirka radova koju učenik izrađuje tijekom školske godine
- praćenje tijekom rada – uporaba kartica ili online sustava za opažanje i davanje brzih povratnih informacija učenicima

Vrednovanje kao učenje (formativno vrednovanje)

Moguće metode i tehnike vrednovanja kao učenja u fizici:

- samorefleksija i samovrednovanje
- ljestvice procjene
- interaktivno rješavanje zadataka, simulacija
- vršnjačko vrednovanje kao dio suradničkih aktivnosti kojima vršnjaci prate rad u timu.

Vrednovanje naučenoga (sumativno vrednovanje)

Pristupom vrednovanja naučenoga provjeravaju odgojno-obrazovni ishodi koji su definirani kurikulumom, a takvo vrednovanje uvijek rezultira ocjenom. Moguće su metode i tehnike vrednovanja naučenog u fizici:

- usmeno provjeravanje znanja
- pisane provjere
- zadatci sa radnih listića
- zadatci iz radne bilježnice

Vrednovanje je sustavno prikupljanje podataka u procesu učenja i postignutoj razini kompetencija: znanjima, vještinama, sposobnostima, samostalnosti i odgovornosti prema radu, u skladu s gore definiranim i prihvaćenim načinima, postupcima i elementima, a sastavnice su praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje.

Ocjenjivanje je pridavanje brojčane ili opisne vrijednosti rezultatima praćenja i provjeravanja učenikovog rada prema sastavnicama ocjenjivanja gore navedenog nastavnoga predmeta fizike; provodi se sustavno na svakom satu.

Pri prikupljanju podataka učitelj će kod učenika/ca promatrati rad i zalaganje učenika/ca tijekom sata u kojoj mjeri učenik/ca:

1. *Aktivno i zainteresirano radi tijekom cijelog sata (bilješke, opažanja i skice bilježi sistematično uredno i precizno).*
2. *Ima dobar odnos prema radu, ne ometa druge u radu, uvijek nastojš sve zadatke dovršiti do kraja, samoinicijativno radi bez da ga se opominje i upozorava.*
3. *Prepoznaje fizikalne pojave i opisuje ih pomoću fizikalnih veličina u i povezuje u bitnu zakonitost uporabom fizikalnog jezika samostalno ili uz pomoć učitelja.*
4. *Svoje pretpostavke, opažanja i zaključke uvijek nastoji izreći i pročitati javno.*
5. *Usvojene ishode sa prethodnih sati povezuje i primjenjuje u obradi novih sadržaja*

Nastavnik nakon obrađenog ishoda ili dužeg vremenskog perioda (npr. mjesec dana) praćenja učenika/ca može upisati ocjenu u rubriku u imeniku za svakog učenika/cu, a evidenciju na satu vodi i bilježi kod sebe za svaki sat.

Sve pisane provjere znanja priprema i izrađuje učitelj koji izvodi nastavu kod učenika/ca, vodeći računa da pisane provjere sadrže:

- a. FAKTOGRAFSKO ZNANJE (do 12%)**
- b. RAZUMIJEVANJE (35%)**
- c. PRIMJENA (42%)**
- d. KREATIVNO RJEŠAVANJE PROBLEMA (11%)**

Pri pretvorbi rezultata pisanih provjera u ocjene koristit će se (Angoff metoda) ili postotci:

40%do 59% = 2
60 % do 77% =3
78 % do 89 % = 4
90% do 100% = 5

Danijela Šumić, prof. fizike